

Informasjonspakke til møtet i Europautvalget mandag 7. mars 2013

Det vises til innkalling til møte i Europautvalget 7. mars 2013. Fra regjeringen møter landbruks- og matminister Trygve Slagsvold Vedum og utenriksminister Espen Barth Eide. Dagsorden for møtet ble sendt Europautvalget 28. februar. Utover oversikten over aktuelle rettsaker for kommende møte i EØS-komiteen, og en kort kommentar til hvert enkelt dagsordenpunkt, mottar Stortinget ingen bakgrunnsinformasjon fra regjeringen knyttet til møtene i Europautvalget. Administrasjonens faggruppe for EU/EØS-informasjon (utredningsseksjonen, stortingsbiblioteket og internasjonalt sekretariat) har utarbeidet nedenstående bakgrunnsinformasjon knyttet til sakene på dagsordenen, samt til enkelte andre aktuelle saker.

Landbruks- og matministeren vil etter planen redegjøre for:

- [Handel med landbruksvarer](#)
- [Orientering om ny regelverkspakke fra Kommisjonen](#)
- [Plantevernmidler](#)
- [Innholdet av udeklart hestekjøtt i matvarer](#)
- [Europeisk avtale om bærekraftig skogforvaltning](#)

Utenriksministeren vil etter planen redegjøre for:

- [Statsministerens møter med EU-ledelsen i Brussel \(uke 8\) og med det irske formannskapet i Dublin \(uke 9\)](#)
- [Orientering om status for EUs langtidsbudsjett – enkelte konsekvenser for Norge](#)
- [EØS-utviding til Kroatia](#)
- [Nye retningslinjer for regionalstøtte](#)
- [Det europeiske karbonmarkedet](#)

Om utvalgte rettsaker i EØS-komiteen:

- [Kosmetikkforordningen \(For 1223/2009\)](#)
- [Kommisjonsbeslutning om personvernivået i Uruguay](#)
- [Liste over flyselskaper med driftsforbud i EU](#)

Andre aktuelle saker:

- [Andre aktuelle saker på økonomi og finans](#)
- [Høyesterettsdom i verftsaken](#)
- [EUs fjerde jernbanepakke](#)
- [Siste resultattavle for det indre marked](#)
- [Reform av EUs fiskeripolitikk og ny fiskeritavtale EU-Norge](#)
- [Nytt direktiv om sikkerhet for olje- og gassvirksomhet offshore](#)

Landbruks- og matministeren vil etter planen redegjøre for:

Handel med landbruksvarer

«Vi meiner tollendringa er å sende feil politisk signal til handelspartnarane våre i EU no». [Det uttalte Ine Eriksen Søreide til Nationen](#) etter at endringene i tollvernet ble drøftet på møtet mellom parlamentarikere fra Norge og Europaparlamentet 26. februar i år.

Tollsaken har også vært drøftet flere ganger tidligere i Europaparlamentet. «Kommisjonen må komme med mottiltak», sa [fire EPP-medlemmer i Parlamentet på en pressekonferanse](#) i Strasbourg 16. januar. Utenrikshandelskomiteen legger nå opp til å få saken tatt opp i plenum gjennom et skriftlig spørsmål til Kommisjonen og en debatt. Dette vil trolig skje i april.

Norges ambassadør til EU redegjorde for saken i Utenrikshandelskomiteen 27. november. EUs eksport av landbruksprodukter til Norge har økt med 150 % fra 2000 og til i dag. Det viser at Norge ikke er proteksjonistisk, sa han da. I møtet utelukket ikke Kommisjonen «legale tiltak», men sa ikke noe om hva det eventuelt ville innebære. Medlemmer i Europaparlamentet har engasjert seg i saken tidligere, bl.a. gjennom [spørsmål til Kommisjonen](#). Den har også vært tatt opp med norske regjeringsmedlemmer. Se [informasjonspakken](#) til møtet i Europautvalget 3. desember 2012.

[Det var i fjor høst den norske regjeringen varslet om en omlegging](#) fra kronebasert toll til prosentbasert toll fra januar 2013 for visse oster og kjøttprodukter. Forslaget ble formelt fremmet i forbindelse med framleggingen av statsbudsjettet. I fjor ble også tollsatsen for [hortensia justert](#) etter at det fra norsk side ble vist til en feiltariffering av hagehortensia gjennom flere år.

Endringene i det norske tollvernet er tatt opp av EU ved flere anledninger, bl.a. på møtet i EØS-rådet 26. november og på møte mellom utenriksminister Espen Barth Eide og EUs handelskommisær Karel De Gucht samme dag. Tollendringene var også tema da landbruksministeren møtte EUs landbrukskommisær Dacian Cioloș i Brussel den 7. november. «Landbruksminister Trygve Slagsvold Vedum møter ingen forståelse i EU for endringene i norske tollsatser på noen typer ost og kjøtt», skrev [Aftenposten](#). Kommisjæren uttrykte stor skuffelse over den norske regjeringens varslede omlegging av tollsatsene, og sa at det var stor misnøye med de proteksjonistiske tiltakene blant mange av EU-landene.

[Sveriges jordbruksverk har beregnet et tap på 100 millioner](#) kroner som følge av endringene. Dette [avvises av Landbruks- og matdepartementet](#). «EU-parlamentarikarane etterspør straffetiltak. Eg skjønar at den norske regjeringa ikkje kjem til å snu, for det har dei gjort klart i budsjettet, men vi som næringspolitikarar må ta stilling til og vere i beredskap for kva som kan dukke opp av mottiltak», [seier næringspolitisk talsperson i Høyre Svein Flåtten til Nationen](#) 18. januar. I et [oppslag i Nationen](#) 13. februar er det vist til at importen av ost fra EU til Norge økte med 400 tonn i fjor.

Tollsaken har ved flere anledninger blitt [debattert i Stortingets spørretime](#), og i et [skriftlig spørsmål](#) til landbruks- og matminister Trygve Slagsvold Vedum.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Orientering om ny regelverkspakke fra Kommisjonen

EUs regler for mattrygghet og matproduksjon er en del av EØS-avtalen. Rettsaktene på matområdet utgjør omtrent 60 prosent av rettsaktene som er tatt inn i EØS-avtalen. I løpet av våren skal Europakommisjonen legge fram [en «pakke» med fem forordninger knyttet til dyre- og plantehelse](#), som ifølge regjeringen vil få stor betydning for matområdet. De fem forslagene til forordninger vil erstatte et stort antall av dagens direktiver, og det overordnede målet er å forenkle, modernisere og tilpasse lovgivningen til Lisboa-traktaten.

Det irske formannskapet prioriterer «pakken» høyt og vil starte arbeidet så fort den er lagt fram. Det gjelder spesielt to av forslagene: ny dyrehelseslov og regler for offentlig kontroll av hele matkjeden. EFTA EØS-formannskapet prioriterer også disse to forslagene i sitt halvårslige program.

Dyre- og plantehelsepakken vil bestå av:

Ny dyrehelseslov

Forordningen skal erstatte 40 direktiver og være et overordnet og forenklet regelverk. Den skal fastsette generelle prinsipper for alle dyreslag og alle typer dyrehold, også fisk. Ifølge [Mattilsynet](#) er målet å minske de administrative byrdene, styrke det forebyggende arbeidet, overvåkingen og beredskapen, samt en tydeligere ansvarsfordeling mellom myndigheter og næringsaktører.

[Landbruks- og matdepartementet sendte i 2009 et høringssvar](#) til Kommisjonen. Det ble lagt vekt på betydningen av å kunne beholde handlingsrom for en strengere nasjonal og regional politikk.

I [Mattilsynets referat fra møtet i en arbeidsgruppe i mars 2012](#) står det at: «lovteksten nå har blitt så overordnet at det er vanskelig å kunne komme med merknader før man vet hvordan gjennomføringsbestemmelsene vil bli».

[Regjeringens arbeidsprogram for EU/EØS-saker](#) (fra juni 2011) omtaler Kommisjonens arbeid med ny dyrehelseslov. Fra norsk side er man blant annet opptatt av å videreføre kontrollen ved grensekontrollstasjonene og å vurdere forslag om utvidet bruk av vaksinasjon ut fra norske forhold.

Offentlig kontroll av hele matkjeden

Kontrollforordningen fra 2004 skal erstattes av en ny forordning. Den skal være et overordnet regelverk som forenkler og harmoniserer rammen rundt offentlig kontroll med matkjeden fra jord/fjord til bord. Det foreslås å utvide virkeområdet til også å gjelde plantehelse og såvarer. Plantehelsereguleringen er i dag ikke en del av EØS-avtalen.

I [regjeringens EØS-notat](#) presiseres det at det er for tidlig å si hvordan Kommisjonens forslag vil bli og hvilket tolkningsrom som gis. Mattilsynet mener dagens kontrollforordning fungerer godt og at hovedtrekkene bør beholdes, men ser behov for justering av enkeltbestemmelser, klargjøring og forenklinger. «Ønske om mer klargjøring og enhetlig praksis i EU bør imidlertid ikke gå på bekostning av grunnprinsippet om risikobasert tilnærming som grunnlag for offentlig kontroll. Kommisjonen fastholder at revisjonen ikke skal rukke ved dette prinsippet».

Plantehelselov

Kommisjonen foreslår å erstatte dagens lovgivning med én forordning. Et viktig mål med det nye regelverket er å beskytte mot at nye skadedyr og sykdommer kommer inn fra tredjeland. Ifølge [Mattilsynets årsrapport](#) 2011 har EUs kostnader til bekjemping av skadegjørere som etablerer seg i miljøet økt formidabelt de siste årene. Status for plantehelse i Norge er god sammenlignet med mange andre europeiske land.

Plantehelse er ikke en del av EØS-avtalen. Norge fikk et permanent unntak ved inngåelsen av EØS-avtalen, og fikk beholde et mer restriktivt regelverk.

Regler om såvarer og annet formeringsmateriale

Kommisjonen vil legge fram et forslag til en forordning som skal inneholde regler for godkjenning av plantesorter og omsetting av såvarer og annet formeringsmateriale. Forordningen skal erstatte 12 direktiver, hvorav bare seks er en del av EØS-avtalen (EUs felles sortliste og fem direktiver om såvarer). Direktivene om omsetting av vegetativt og skoglig formeringsmateriale er ikke en del av EØS-avtalen.

Ifølge [Mattilsynet](#) er målet med den nye forordningen blant annet å harmonisere implementeringen, redusere administrative byrder, få konsistens med andre politikkområder og styrke EUs innflytelse på internasjonale standarder.

Regler om finansiering

Kommisjonen vil foreslå en ny forordning om finansiering («food and feed expenditure»). Det er behov for modernisering og forenkling, blant annet av dagens rådsvedtak 2009/470 om utgifter på veterinærområdet. Denne rettsakten er ikke en del av EØS-avtalen.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Plantevernmidler

Norge fikk i 1994 beholde et eget og mer restriktivt regelverk for plantevernmidler. Dette skjedde gjennom et ikke tidsbegrenset unntak i EUs direktiv om markedsføring av plantevernmidler (Dir 91/414). Mattilsynet anbefaler at det norske unntaket faller bort og at Norge gjennomfører EUs nye regelverk for plantevernmidler. «EUs nye regelverk har tatt inn de fleste av områdene som det norske regelverket dekket bedre da man forhandlet fram unntaket i 1994. Begrunnelsen for å ha unntak fra fellesskapsregelverket om plantevernmidler faller nå i stor grad bort», skriver Mattilsynet i [høringsnotatet](#) fra april i fjor. Landbruks- og matdepartementet (LMD) vurderer for tiden [utkastet til en forskrift som skal gjennomføre EUs nye regelverk](#), og om man skal be om unntak og overgangsbestemmelser til det nye EU-regelverket.

Direktiv 91/414, som Norge har unntak fra, er erstattet av en ny forordning ([For 1107/2009](#)) om markedsføring av plantevernmidler (plantevernmiddelforordningen). I tillegg har EU også vedtatt et nytt rammedirektiv for bærekraftig bruk av plantevernmidler ([Dir 2009/128](#)). I 2009 gjennomførte Mattilsynet en konsekvensanalyse hvor de sammenligner det norske regelverket og EUs nye direktiv og forordning. Mattilsynet tilrår at EUs regelverk gjennomføres i Norge gjennom en ny forskrift.

[Regjeringens EØS-notat om plantevernmiddelforordningen](#) peker på at en eventuell norsk implementering vil gi store endringer i godkjenningprosessen, men det blir mindre endringer i hvilke typer stoffer som blir godkjent. Det er muligheter for å nekte godkjenning av

preparater, men dokumentasjonskravet vil da ligge hos norske myndigheter. Godkjenningsperioden vil øke til 10 år for de fleste preparatene. Det vil bli flere preparater på markedet, noe som vil ha positive økonomiske virkninger for landbruks- og gartnerinæringen.

Substitusjon- og føre-var-prinsippene var begge argumenter for Norges nåværende unntak. Disse prinsippene er tatt med i plantevernmidelforordningen. Ifølge EØS-notatet «ligger det noe usikkerhet i hvordan disse kommer til å bli brukt».

Preparater som skal brukes på friland skal godkjennes i tre foreslåtte soner i EU: nordlige, midtre og sørlige sone. Norge vil eventuelt inngå i den nordlige sonen, sammen med de nordiske og baltiske landene. Prinsippet om gjensidig anerkjennelse gjelder innen sonen. Det vil si at et land innen sonen behandler en søknad om godkjenning av preparat på vegne av de andre landene og at en eventuell godkjenning i prinsippet vil gjelde alle EU-land i sonen. Danmark var under behandlingen i EU bekymret for krav til gjensidig godkjenning, spesielt med tanke på forurensning av grunnvannet. I et [notat til Europaudvalget, som oppsummerer EUs endelige vedtak](#), konkluderes det med at det vil være mulig for land å forby et stoff dersom det er snakk om «uakseptabel risiko» og at «spesifikke» forhold ikke trenger å være begrenset til ett medlemsland.

Til forskjell fra forordningen gir det nye rammedirektivet for bærekraftig bruk av plantevernmidler mulighet for å ha strengere nasjonale regler. [Ifølge regjeringens EØS-notat er flere av momentene i direktivet](#) allerede tiltak i LMDs handlingsplan for redusert risiko ved bruk av plantevernmidler. Direktivet er likevel strengere på enkelte områder, for eksempel sprøyting fra luftfartsfartøy og sprøyting i offentlig tilgjengelige områder og langs jernbanelinjer. På sikt er målet at direktivet også skal omfatte [biocider](#).

Mattilsynet mottok [31 innspill i høringen om den nye forskriften](#) som skal implementere EUs regelverk. Ingen av høringsinstansene var generelt negative til forslaget om å implementere regelverket. Det var flere kommentarer til enkeltbestemmelser. Mattilsynet ba også om innspill om norske unntak og overgangsbestemmelser.

NORSKOG er kritisk til at det er gjort en sortering der man ukritisk har valgt det strengeste av et utvalg (gjelder direktivet). Sprøyting fra luftfartøyer er blant annet trukket fram. NORSKOG mener en rekke skogfaglige forhold gjør at forskjellene er vesentlige fra Norge til øvrige deler av Europa. Norges Birøkterlag oppfordrer til minst mulig bruk av sprøyting i utmark, spesielt med helikopter, og er bekymret for det biologiske mangfoldet.

Klif og Bioforsk støtter Mattilsynets forslag om å be om unntak fra å måtte ta inn igjen preparater som Norge tidligere har vurdert og funnet uakseptable. Mange flere stoffer er godkjent i EU enn i Norge.

EUs regelverk for rester av plantevernmidler i næringsmidler og dyrefôr er en del av EØS-avtalen, og flere rettsakter knyttet til endring av grenseverdier har vært behandlet i EØS-komiteen, se blant annet [omtale i informasjonspakken](#) til Europautvalget i desember i fjor.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Innholdet av udeklart hestekjøtt i matvarer

Norge deltar i [EUs koordinerte tiltak](#) for å avdekke omfanget av umerket hestekjøtt i ferdigmat og såkalte sammensatte produkter. Matvarer som markedsføres med at de

inneholder storfekjøtt skal DNA-testes. I tillegg ønsker man å avdekke mulige medisinrester i hestekjøtt som selges til forbrukere. Testing skal foreløpig foregå i en måned, men kan bli utvidet med ytterligere to måneder. [Mattilsynet sender de norske testresultatene til EFTAs overvåkingsoran ESA](#), som sender de videre til Europakommisjonen innen midten av april. Målet er å få en bedre forståelse av situasjonen i Europa.

[Mattilsynet har valgt å ta dobbelt så mange prøver som EU anbefaler](#), 100 i stedet for 50. I tillegg til å avdekke tilfeller hvor hestekjøtt finnes i produkter som skulle inneholde storfe, ønsker tilsynet også svar på om det finnes svinekjøtt kamuflert som storfe. Både importerte og norskproduserte matvarer skal testes. For å avdekke medisinrester skal det tas én prøve per 50 tonn hestekjøtt.

[Landbruks- og matminister Trygve Slagsvold Vedum mener en borgerlig regjering vil gi dårligere matsikkerhet](#) siden importen av mat vil øke. «Da vil det bli mindre norsk mat. Mindre norsk kjøtt, og det kommer til å bli uoversiktlig for norske kunder hva man faktisk kjøper», sier Vedum til P4.

[EUs forbrukerkommissær Tonio Borg annonserte 28. februar](#) at Kommisjonen vil foreslå endringer av regelverk allerede i den kommende dyre- og plantehelsepakken (se egen sak). Det gjelder blant annet strengere bøter for matsvindel og at Kommisjonen kan pålegge medlemslandene å innføre kontrolltiltak dersom det oppstår nye «matkriser».

Ville hestekjøttskandalen vært avverget dersom [den nye EU-forordningen om merking av matvarer](#) (matinformasjonsforordningen) hadde vært strengere og mer omfattende? Det er ulike meninger om dette i [Rådet](#) og [Europaparlamentet](#). Spesielt har manglende krav om opprinnelseslandmerking av bearbejdede kjøttvarer vært diskutert. Ifølge [Europolitics](#) ønsket et flertall av landbruksministrene på rådsmøtet 25. februar å utvide dagens krav til også å gjelde bearbejdede kjøttvarer. Danmark og Tsjekkia mente imidlertid at saken handler mer om matsvindel enn om merking. Den konservative gruppen (EPP) i Europaparlamentet er langt på vei enig i den danske holdningen, mens sosialdemokratene (S&D) ønsker å utvide merking av opprinnelsesland. De Grønne støtter S&D, og peker samtidig på at konkurransen om lave priser øker faren for matsvindel.

EUs forbrukerkommissær Tonio Borg sa etter rådsmøtet at han oppfatter at [holdningene går i retning av en skjerpet lovgivning](#), og at han vil framskynde den allerede planlagte rapporten om opprinnelseslandmerking. Rapporten, sammen med en konsekvensanalyse, vil være grunnlaget for et eventuelt forslag til endring av forordningen.

Matinformasjonsforordningen ble vedtatt i oktober 2011 og trer i kraft i desember 2014. Gjeldende regler om obligatorisk opprinnelsesmerking blir da utvidet til å gjelde kjøtt fra svin, sau, geit og fugl, og ikke bare storfe som i dag. Europaparlamentet ønsket at kravet også skulle gjelde bearbejdede kjøttvarer. Flere av medlemslandene, blant andre Sverige og Danmark, gikk imot og argumenterte med at det ville være alt for komplisert og føre til høye kostnader for matvareindustrien. Som et kompromiss ble man enige om at Kommisjonen i løpet av to år skulle utarbeide en rapport som ser på definisjonen av opprinnelsesland, kostnader for industrien og mulige skjevheter innenfor det indre marked. ([Mer om forordningen](#) i informasjonspakken til Europautvalgsmøtet 16. september 2011).

Forordningen er EØS-relevant og Mattilsynet foreslår at den blir implementert som en ny forskrift om matinformasjon til forbrukerne (matinformasjonsforskriften). Den vil erstatte

store deler av dagens regelverk om merking av næringsmidler og om næringsdeklarasjon. [Forslaget til forskrift har vært på høring](#) og den vil etter planen tre i kraft på samme tidspunkt som i EU, desember 2014.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Europeisk avtale om bærekraftig skogforvaltning

En juridisk bindende skogavtale i Europa

På *Forest Europe Ministerial Conference* i Oslo 14-16. Juni 2011 ble det vedtatt å utarbeide en [juridisk bindende skogavtale i Europa](#) og det ble nedsatt en mellomstatlig forhandlingskomité. Denne komiteen skal legge fram sitt forhandlingsresultat innen 30. juni 2013. Komiteen diskuterte et [utkast til forhandlingstekst](#) på sitt møte Tyrkia 28. januar-2.februar 2013, og skal videreføre sine drøftelser i St. Petersburg 3.-5. april.

I henhold til [Oslo-mandatet](#) er en juridisk bindende skogavtale nødvendig for å sikre en bærekraftig skogforvaltning i Europa og oppnå en balansert og stabil videreføring av skogens økonomiske, miljømessige, kulturelle og sosiale funksjoner. [46 europeiske land samt EU](#) deltar i *Forest Europe*.

Revisjon av EUs skogstrategi

EU-traktaten gir ikke grunnlag for en felles skogpolitikk i EU. Medlemsstatene har myndighet over egen skogforvaltning. [EU har likevel vedtatt en skogstrategi](#). EUs skogstrategi ble vedtatt i 1998, og ble revidert i 2005. I 2006 vedtok EU en [handlingsplan for skogforvaltning](#). Selv om de generelle prinsippene for skogstrategien fra 1998 fortsatt er gyldige, mener Europakommisjonen nå at det er nødvendig å oppdatere strategien i forhold til dagens utfordringer og mål. Formålet med den nye [revisjonen av EUs strategi for skogforvaltning](#) er:

- Å styrke bidraget fra skog og skogforvaltning til EU2020-strategien for en intelligent, bærekraftig og inkluderende vekst.
- Å samarbeide om prioriterte skogtema
- Å bedre koordineringen av skogrelatert politikk mellom EU og medlemslandene

[Det irske presidentskapet mener Europas skogsektor er viktig](#) for EUs økonomiske utvikling og kan bidra til sysselsetting og vekst i distriktene. Skogen er også viktig som økosystem og kan spille en viktig rolle i klimapolitikken. Det irske presidentskapet vil derfor fokusere både på FNs Skogforum, på forslaget til juridisk bindende skogavtale i Europa og på EUs skogforvaltningsstrategi.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Utenriksministeren vil etter planen redegjøre for:

Statsministerens møter med EU-ledelsen i Brussel (uke 8) og med det irske formannskapet i Dublin (uke 9)

Statsministeren i Brussel

Statsminister Stoltenberg besøkte 22. februar Brussel hvor han hadde møter med president Herman Van Rompuy i Det europeiske råd og Europakommisjonens president José Manuel

Barroso. Sentrale temaer for samtalene var den økonomiske situasjonen i Europa, utviklingen i nordområdene og energi- og klimaspørsmål.

I følge [Europaportalen](#) understreket Stoltenberg i forbindelse med møtene at «Europas skjebne er vår skjebne. Derfor er det viktig for Norge å ha god kontakt med EU på alle nivåer». Han viste til de gode samtalene han hadde hatt med EU-lederne i forbindelse med Nobelprisen i Oslo i desember og at dette ble fulgt opp under besøket i Brussel.

Også fra EUs side var mottakelsen svært positiv. Van Rompuy trakk spesielt frem statsministerens engasjement i den økonomiske krisen i Europa, og roste Norge for sine finansielle bidrag til EU gjennom EØS-midlene. Van Rompuy mente at samarbeidet kunne styrkes ytterligere, blant annet ved å bedre implementeringen av EU-direktiver i norsk lovgivning. Barroso var tilfreds med at EØS-avtalen forblir fundamentet for Norges europapolitikk. Han understrekte også viktigheten av økt arktisk samarbeid mellom Norge og EU for bedre å verne om og sikre bærekraftig utvikling i regionen.

En viktig del av besøket var også møtet med kommisjonæren for økonomiske spørsmål og pengepolitikk, Olli Rehn. Rehn hadde samme dag presentert [EUs økonomiske utsikter for det neste året](#), og dette ble naturlig nok temaet også for samtalene med Stoltenberg. Prognosene var lite oppløftende, med utsikt for vekst i BNP for EU som helhet på kun 0.1% i 2013, mens prognosene for eurosonen var negative (-0.3%). Tallene viste også prognoser for økt arbeidsløshet i EU (11.1%) og eurosonen (12.2%) dette året. Tilbake i Norge har Stoltenberg advart mot vedvarende krise i Europa og de alvorlige konsekvensene dette kan få for norsk økonomi.

Statsministeren i Dublin

Statsministeren besøkte 28. februar det irske formannskapet for samtaler med sin irske kollega Enda Kenny. Også her sto finanskrisen og viktigheten av økonomisk vekst og sysselsetting høyt på dagsordenen. Ikke minst diskuterte de to utfordringene knyttet til den høye ungdomsledigheten i mange EU-land.

EØS-spørsmål og Norges nære samarbeid med EU var også viktige temaer under møtet i Dublin. Samtalene fokuserte her særlig på energi- og klimaspørsmål og Norges rolle som en viktig leverandør av energi og samarbeidspartner for EU. Dette reflekterte samtalene i Brussel uken før og Stoltenbergs møte med Tysklands kansler Angela Merkel i Oslo 20. februar.

Mens samtalene i Dublin med det irske formannskapet var en viktig del av dialogen med EU, diskuterte statsministeren også bilaterale forhold, som handels- og energisamarbeid samt utenrikspolitiske spørsmål.

Det kan også være verdt å merke seg at Stortinget har vist stor interesse for det irske formannskapet, spesielt de mange interparlamentariske møtene som organiseres i Dublin dette halvåret. Dette er møter hvor mange av de samme spørsmålene og utfordringene som statsministeren tok opp med sin kollega Kenny diskuteres på parlamentarisk nivå. Europautvalget (ved nestleder) deltok i januar for første gang på ledermøtet i COSAC (konferansen for europakomiteene i EU) hvor vi så langt kun har deltatt på plenums møtene. Energi- og miljøkomiteen har også sendt en forespørsel om deltakelse i et interparlamentarisk møte i Dublin i mai, og næringskomiteen ønsker å delta på et lignende møte i april.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Orientering om status for EUs langtidsbudsjett – enkelte konsekvenser for Norge

[EUs stats- og regjeringssjefer ble enige](#) om en ramme for [langtidsbudsjettet for 2014-2020](#) 7. – 8. februar. Budsjettet kuttet med tre prosent sammenlignet med nåværende budsjettperiode. Lederne gikk inn for en ramme på 960 mrd. euro, 70 mrd. lavere enn Kommisjonens forslag.

Konklusjonene fra toppmøtet inneholder ikke detaljerte budsjettall for alle budsjettposter. Det medfører for eksempel at det ikke sies eksplisitt hvor stor del av budsjettposten for konkurransevne som skal gå til forskningsprogrammet, Horisont 2020, eller utdanningsprogrammet Erasmus for alle. Det kan imidlertid antas at budsjettet for Horisont 2020 og Erasmus for alle, vil bli om lag 70 mrd euro over sjuårsperioden dersom resultatet fra toppmøtet vedvarer. Dette er i tilfelle 10 mrd. euro mindre enn det Kommisjonen foreslo, men likevel en økning sammenlignet med inneværende periode.

Se også [EU-delegasjonens oppsummering](#) fra toppmøtet.

Mange var lettet over enigheten, men det har samtidig kommet kritikk for at prioriteringene i budsjettet er feil. [Europaparlamentet](#) mener at budsjettet ikke i tilstrekkelig grad vil bidra til vekst fordi forskning, innovasjon og spesielt infrastrukturiltak er nedprioritert. Det har også kommet kritikk for at det ikke ryddes opp i den kompliserte rabattstrukturen i budsjettet (dvs. hvordan bidragene fra de enkelte landene skal beregnes). Ifølge EurActiv var det [bare britiske konservative som støttet enigheten fra toppmøtet](#).

Det er fortsatt usikkerhet om Europaparlamentet vil gi sin tilslutning til budsjettet. Parlamentet kan ikke endre rammen, bare si ja eller nei til totaliteten. Presidenten i Europaparlamentet, Martin Schulz, sa 28. februar at [Parlamentet bare vil starte forhandlinger om langtidsbudsjettet når det er oppnådd enighet om hvordan underdekningen på 17 mrd. euro i årets budsjett skal dekkes](#). Parlamentet kan forhandle om fordelingen mellom de ulike budsjettområdene. Mange forventer at Parlamentet vil stemme ja til rammen under forutsetning av at det blir enighet om visse omprioriteringer mellom budsjettpostene. Parlamentet ønsker også større fleksibilitet for overføring av ubrukte midler til det etterfølgende året.

Dersom det ikke blir enighet mellom Rådet og Parlamentet om rammen for budsjettet, vil inneværende ramme videreføres. Dette vil medføre en høyere ramme enn det EU-toppene gikk inn for i februar. Parlamentet vil stemme over sin forhandlingsposisjon overfor Rådet (i form av en resolusjon) i plenum i mars. Når forhandlingene er ferdige (kanskje i juni) vil det bli en ny avstemning over den samlede avtale med Rådet. Etter at rammen er vedtatt må Rådet og Parlamentet også komme til enighet om de om lag 70 forordningene som fastsetter budsjettet for de ulike programmene og politikkområdene.

EUs langtidsbudsjett vil påvirke den norske kontingenten for deltakelse i de ulike programmene. Det største av disse er forskningsprogrammet Horisont 2020. Dersom rammen det ble enighet om i februar vedtas av EU, vil den norske kontingenten for deltakelse i forskningsprogrammet øke med i størrelsesorden 20-25 prosent sammenlignet med nåværende periode. Norge har deltatt i forsknings- og innovasjonsprogrammet i over 20 år, men kan først slutte seg formelt til neste del av programmet når det er vedtatt i EU.

Les også EU-delegasjonens artikkel om [Norges økonomiske bidrag til EØS-samarbeidet](#).

[Andre aktuelle saker på økonomi og finans er nevnt spesielt nedenfor.](#)

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

EØS-utviding til Kroatia

Kroatia vil etter planen bli det 28. medlemslandet i EU 1. juli i år. Når EU blir utvida skal samtidig EØS-avtalen utvidast, og i samsvar med artikkel 128 i avtalen har Kroatia søkt om å få bli det 31. EØS-landet. Eit nytt EU-medlemsland er ifølgje artikkelen pålagt å søkja om tilslutning også til EØS-avtalen, og ein slik søknad skal sendast EØS-Rådet før ein utvidingsavtale blir forhandla fram. Denne avtalen skal deretter godkjennast av alle EØS-landa. Så vidt me kjenner til har ikkje forhandlingane mellom EFTA, EU og Kroatia *formelt* starta enno, men det har føregått uformelle samtalar mellom partane, og det tekniske arbeidet med eit nytt juridisk instrument (utvidingsavtale) har begynt.

I [arbeidsprogrammet til EFTA EØS-formannskapslandet Liechtenstein](#) står det at eitt av hovudmåla denne våren er å fullføra forhandlingane med Kroatia tidsnok til å sikra ei samtidig utviding av EU og EØS. Difor er det viktig at forhandlingane no kjem i gang så raskt som muleg. Erfaringane frå 2004 og 2007 viste at forhandlingane kan ta tid. Som eit eksempel blei forhandlingane om EØS-utviding til Bulgaria og Romania starta i juli 2006 men først avslutta eitt år seinare (juli 2007), eit halvt år etter at landa var blitt nye EU-medlemsland. Kjernepunkta i forhandlingane den gongen, som ein også ventar blir sentrale no, var storleiken på EFTAs bidrag til sosial og økonomisk utjamning i EØS som følgje av utviding, handel med fisk og jordbruk og mulege overgangsordningar for arbeidsinnvandring.

EØS-avtalen vil erstatta frihandelsavtalen mellom EFTA og Kroatia i dag. EØS-avtalen er mykje meir omfattande enn frihandelsavtalen, og utover den indre marknaden omfattar EØS-avtalen også ei rekkje tilstøytande politikkområde, program- og byrådeltaking. Men ein viktig del i frihandelsavtalen er handel med fiske- og jordbruksprodukt (bilateral sideavtale). Det må difor forhandlast om dette sidan fisk og landbruk ikkje er del av EØS-avtalen (bortsett frå artikkel 19).

Når det gjeld arbeidsrettar kan Noreg innføra [ei overgangsordning](#) som inneber at kroatar vil få avgrensa tilgang til den norske arbeidsmarknaden, ei ordning som kan forlengast etter to år dersom behova tilseier det. Ordninga skal i så fall opphøyra innan fem år, dersom ikkje opphevinga vil føra til alvorlege forstyrningar på arbeidsmarknaden. Noreg opna arbeidsmarknaden for Bulgaria og Romania [fem år etter deira inntog i EU](#).

I samband med Europakommisjonen sin rapport om Kroatia i haust, publiserte [EU-delegasjonen ein rapport om evalueringa](#): «Kommisjonens rapport for Kroatia slår fast at landet fortsetter fremgangen og er i ferd med å avslutte sin tilpasning til EUs *acqui*. Samtidig var Füle meget tydelig på at Kroatia fremdeles hadde en jobb å gjøre, og refererte til de ti punktene rapportene trekker frem, knyttet til administrative og juridiske reformer, tett knyttet til spørsmål om rettstat, RoL, samt kampen mot korrupsjon. Det må forventes at flere medlemsland vil kunne avvente Kommisjonens siste evaluering til våren, før man fatter en endelig beslutning, og at Kroatia ennå har en jobb å gjøre».

[Europautgreiinga \(NOU 2012:2\)](#) viste til at det var liten bevisstheit i Noreg om at EU-utviding også betyr EØS-utviding: «Norge er i meget liten grad koblet inn i disse prosessene, til tross for at EU-medlemskap for disse landene også vil innebære medlemskap i EØS og de andre avtalene Norge har med EU. Det er også liten allmenn bevissthet om dette, og i den

grad EUs utvidelsesprosesser dekkes i norske medier er det nesten alltid som rent utenriksstoff». EU-utvidinga til Kroatia vil mellom anna også kunna [spela inn på EØS-midlane](#): «All erfaring fra tidligere utvidelser tyder på at dette vil lede til betydelige nye krav om økning av finansieringsordningene fra EØS og Norge».

Norske stortingsrepresentantar deltok i 2006 på eit EFTA parlamentarikarbesøk til Kroatia, der føremålet var å promotera EØS-samarbeidet tidleg i Kroatias forhandlingsprosess med EU. EFTAAs parlamentarikarkomite planlegg no eit nytt besøk for å understreka viktigheita av ei samtidig EU- og EØS-utviding.

Det er føreslått at Kroatia skal få 11 medlemmer i Europaparlamentet etter valet i 2014, og i tillegg skal landet få sin eigen EU-kommisær. I den kroatisk folkeavstemminga om EU-medlemskap i 2012, stemte 66 prosent [ja til kroatisk medlemskap](#).

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Nye retningslinjer for regionalstøtte

Europakommisjonen har lagt fram et høringsutkast til [nye regler for regional statsstøtte for perioden 2014-2020](#). Forslaget legger opp til at det fortsatt skal være mulig å videreføre den norske ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Kommisjonen er opptatt av å forenkle regelverket og åpne for økt bruk av gruppeunntak. I forslaget legger Kommisjonen vekt på at det generelt ikke skal være mulig å gi statsstøtte til store bedrifter. I områder med lav befolkningstetthet skal det likevel fortsatt være mulig å gi driftstøtte. Høringsfristen er 11. mars. Ut fra innspill skal Kommisjonen legge fram forslaget til nye regler som skal vedtas av Europaparlamentet og Rådet.

[Hovedorganisasjonen Virke har gitt sine vurderinger av forslaget](#) i et innspill til statsbudsjettet 2014 til Kommunal- og regionaldepartementet. Etter Virkes oppfatning inneholder utkastet stort sett gode nyheter, og er på mange punkter i tråd med innspillene som ble gitt til EU-kommisjonen i forrige høringsrunde. Utkastet beholder adgangen til å gi driftsstøtte i tynt befolkede områder, som er dagens hjemmel for differensiert arbeidsgiveravgift. For investeringsstøtte er (for Norge) viktige deler av de foreslåtte nye reglene de samme som før, blant annet når det gjelder tynt befolkede områder. Store bedrifter kan (som varslet) imidlertid ikke lengre motta investeringsstøtte, selv ikke i slike områder. Store bedrifter kan imidlertid fremdeles motta driftsstøtte i tynt befolkede områder.

Reglene inneholder forøvrig en god del endringer og justeringer. Virke ser imidlertid at reglene på noen områder synes uklare når det gjelder muligheten for permanent driftsstøtte i perioder lengre en fire år. Virke er i tillegg bekymret for formuleringene som kan tyde på at driftsstøtten må beregnes på forhånd, dvs. før den økonomiske aktiviteten som utløser støtten skjer. Virke er bekymret for at dette kan være uheldig for forutsigbarheten i en ev fremtidig ordning for differensiert arbeidsgiveravgift (DA-ordning). Virke ønsker at regjeringen skal arbeide for en transparent og forutsigbar DA-ordning – som i dag – etter 2013.

I Norge la regjeringen 1. mars fram en [stortingsmelding om distriktpolitikk](#). Her heter det bl.a. «Gjeninnføringa av den differensierte arbeidsgjevaravgifta i 2007 er ein sentral del av den offensive distriktpolitikken regjeringa fører. EU skal vedta nye retningslinjer for regionalstøtte i 2013. ... Regjeringa vil arbeide for å føre ordninga med differensiert arbeidsgjevaravgift vidare. Regjeringa vil òg føre vidare dagens kompensasjonsordningar.

Ein viktig del av handlingsrommet for distrikts- og regionalpolitikken er høvet til å gje investeringsstøtte til bedrifter i distrikta. Regjeringa har i dei komande forhandlingane med ESA som mål å oppnå eit best mogleg resultat for nytt verkeområde for investeringsstøtte frå 2014.»

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Det europeiske karbonmarkedet

Europakommisjonen la 14. november 2012 fram en [rapport om det europeiske karbonmarkedet](#) og et forslag til [endring av forordning om klimakvoter](#) 12. november. Her foreslår Kommisjonen bl.a. å holde tilbake 900 millioner utslippstillatelser for perioden 2013-2015 (backloading), og øke antallet utslippstillatelser som skal auksjoneres i perioden 2019-2020 med samme antall. Kommisjonen mener dette vil bidra til å skape balanse i markedet, og dermed økt karbonpris på kort sikt.

Det europeiske kvotehandelsystemet ETS gikk inn i sin tredje fase 1. januar 2013. ETS omfatter om lag 11 000 industrivirksomheter og om lag 40 prosent av utslippet av drivhusgasser i EU. I løpet av den tredje fasen skal utslippet av drivhusgasser reduseres med 21 prosent fra nivået i 2005 innen 2020. Det skal være et kvotetak for hele EU, og ikke 27 nasjonale utslippstak som i fase en og to. Auksjon skal etter hvert erstatte all gratis utdeling av utslippstillatelser. I 2013 skal over halvparten av utslippstillatelsene selges på auksjon. Gratis utslippstillatelser skal deles ut etter et felles regelverk basert på lavest mulig utslippsnivå (best praksis).

Ifølge Kommisjonen kan [overskuddet av utslippstillatelser bli 2 milliarder i løpet av 2013](#). Kommisjonen forventer at overskuddet av utslippstillatelser vil vedvare i hele fase 3. Det kan undergrave hele funksjonaliteten i ETS, og sterkt svekke systemets evne til å møte mer krevende utslippsmål etter 2020. I tillegg til å holde tilbake 900 millioner utslippstillatelser foreslår Kommisjonen seks strukturelle tiltak for å skape balanse i karbonmarkedet:

1. *Increasing the EU's greenhouse gas emissions reduction target for 2020 from 20% to 30% below 1990 levels;*
2. *Retiring a certain number of phase three allowances permanently;*
3. *Revising the 1.74% annual reduction in the number of allowances to make it steeper;*
4. *Bringing more sectors into the EU ETS;*
5. *Limiting access to international credits;*
6. *Introducing discretionary price management mechanisms such as a price management reserve*

Forslaget fra Kommisjonen har vært ute på høring med frist til 28. februar. Det har kommet inn over 200 høringsuttalelser. Det er fortsatt mye å lese, men Kommisjonen har presentert et [foreløpig sammendrag av uttalelsene](#).

- Det er fortsatt støtte til ETS.
- Det er bred enighet om at det er et stort og voksende overskudd av utslippstillatelser.
- Mange beklager at forslagene ikke eksplisitt er knyttet til mål for 2030.
- Noen mener alternativene er kortsiktige og i for liten grad retter seg mot de underliggende årsakene.
- Noen fokuserer på forskjellene mellom landene i Sentral-Europa i forhold til resten av EU.

- Noen mener en høy karbonpris er nødvendig for å fremme investeringer i lavkarbonløsninger.
- Andre mener en lav karbonpris er et uttrykk for at det ikke er behov for ytterligere tiltak for å nå utslippsmålene

Regjeringen kommenterer i et foreløpig posisjonsnotat at [backloading av utslippstillatelser ikke er forventet å få stor effekt på kvoteprisen](#), men at dette kan bidra til økt kvotepris på kort sikt, og at høyere pris vil styrke funksjonaliteten til kvotesystemet.

BUSINESSEUROPE består av 41 arbeidsgiverorganisasjoner fra 35 land, deriblant NHO. Organisasjonene er [negative til å bruke kortsiktige virkemidler](#) som backloading av utslippstillatelser. De mener det vil underminere forutsigbarheten i systemet fram mot 2020, og i tillegg bidra til ytterligere forverring av de europeiske bedriftenes globale konkurransekraft. BUSINESSEUROPE mener alle de foreslåtte tiltakene i Kommisjonens rapport er kortsiktige og at de ikke vil gi en helhetlig løsning som kan stimulere til langsiktig vekst og investering i Europa. BUSINESSEUROPE er også i mot ensidig skjerping av EUs utslippsmål for 2020, så fremt ikke andre industrialiserte land vedtar tilsvarende utslippsmål og utviklingsland iverksetter relevante klimatiltak i tråd med deres kapasitet. BUSINESSEUROPE mener EU må diskutere strukturelle tiltak som retter seg mot årsakene og ikke symptomene. Organisasjonen mener det er viktig å skape en mer helhetlig struktur på EUs klima, energi og industripolitikk, beskytte industriens konkurransekraft, og skape tillit for investorene og til karbonmarkedet.

På Miljørådsmøtet i Horsens 19. april 2012 ga miljøvernministrene full støtte til ETS, men de mente at kvoteprisen må stabiliseres raskt. Den lave karbonprisen underminerer systemet og er ikke høy nok til å påvirke aktørene til å velge klimavennlige løsninger. Medlemslandene ba Kommisjonen så raskt som mulig presentere forslag til å stabilisere eller øke kvoteprisen. Aktuelle tiltak som ble nevnt var å innføre en minstepris slik Storbritannia allerede har innført og/eller fryse deler av tildelte kvoter inntil markedet er gjenopprettet. 28. februar 2012 ba også Industri- og energikomiteen (ITRE) i Europaparlamentet Kommisjonen om å vurdere relevante tiltak mot kvoteprisen, bl.a. [å holde tilbake utslippskvoter](#).

Den 24. januar 2013 [stemte ITRE mot forslaget om å holde tilbake utslippstillatelser](#). Prisen på utslippstillatelsene falt umiddelbart med 40 prosent til €2,81, før de steg til €4. Klimakommisær Connie Hedegaard uttalte at dette burde være en vekker for både regjeringene og Europaparlamentet. Kommisjonen advarte mot at karbonprisen kan falle dramatisk og at hele ETS kan bli irrelevant om ikke aktørene ble enige om en redningsplan. Avstemmingen i ITRE er ikke bindende. Den 19. februar 2013 [stemte et flertall i miljøkomiteen \(ENVI\) i Europaparlamentet for forslaget om backloading](#). Den 26. februar [utsatte Europaparlamentet en planlagt avstemming](#) om å gjennomføre «fast-track» forhandlinger med Rådet om reformene i ETS. Etter at ENVI hadde støtte forslaget om å holde tilbake 900 millioner utslippstillatelser var det forventet at behandlingen ble en ren formalitet. Parlamentet skal etter planen behandle forslaget i plenum i april. Matthias Groote (MEP, tysk sosialist), leder av ENVI, er, ifølge EurActiv, ikke sikker på at det vil være flertall i Parlamentet for forslaget om holde tilbake utslippstillatelser. Ifølge Chris Davies (MEP, britisk liberal) er det mange av politikerne i Parlamentet som skvetter når det snakkes om økte elektrisitetspriser.

Det irske presidentskapet i Rådet har laget et forhandlingsutkast som er positivt til forslaget til Kommisjonen. Forslaget om backloading er derfor foreløpig ikke dødt, men det er fortsatt usikkert om det blir vedtatt.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Om utvalgte rettsakter i EØS-komiteen

Kosmetikkforordningen (For 1223/2009)

[EU vedtok i 2009 en ny kosmetikkforordning](#) som erstatter kosmetikkdirektivet fra 1976. Målet med forordningen er å gi kosmetikkindustrien administrative lettelser samtidig som produktsikkerheten opprettholdes. Ansvar for at produktene er trygge å bruke flyttes fra medlemslandene til produsentene, importørene og distributørene. Det stilles strengere krav til merking og til sporbarhet gjennom hele forsyningskjeden. Samtidig blir medlemslandene pålagt å føre tilsyn med at bestemmelsene overholdes.

Norge har en høyere forbrukerbeskyttelse med hensyn til flere farmakologisk aktive stoffer enn EU, siden man har en særnorsk regulering av 21 stoffer. Forordningen innebærer imidlertid en totalharmonisering, og ifølge [Mattilsynets høringsbrev](#) kan ikke Norge opprettholde en særnorsk regulering av disse stoffene.

Mattilsynet mottok [16 høringsvar](#). Av disse var fem utelukkende positive eller hadde ingen merknader. Forbrukerrådet anbefaler i sitt svar at den særnorske reguleringen av farmakologisk aktive stoffer opprettholdes. Industrien uttaler seg negativt om forslaget til norsk merking og viser til økte kostnader og at kravet er konkurransevridende, spesielt knyttet til økt netthandel. Forbrukerrådet, Klif, Fagforbundet og Frisørenes Fagforening er opptatt av reguleringen av CMR-stoffer (kreftfremkallende, mutagene eller reproduksjonsskadelige). Dette omfatter [parabener](#), som mistenkes å være hormonforstyrrende. Parabener har gjentatte ganger blitt utredet av EUs vitenskapskomite på kosmetikkområdet (SCCS), sist gang knyttet til at Danmark i 2011 forbød bruk av visse typer parabener i produkter til barn under 3 år. Norge har til nå fulgt rådene fra SCCS.

Miljøkomiteen i Europaparlamentet (ENVI) stilte seg 23. januar bak [en egeninitiert rapport om hormonforstyrrende stoffer](#), og krever en strengere EU-lovgivning og at det tas hensyn til føre-var-prinsippet. Det vises blant annet til kosmetikkforordningen og at det er viktig at «Kommissionen reviderer den eksisterende lovgivning og foreslår ny lovgivning på disse områder for at beskytte mennesker.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Kommisjonsbeslutning om personvernivået i Uruguay

Europakommisjonen mener Uruguay har personvernregler som sikrer en forsvarlig behandling av personopplysninger. [Vedtaket betyr at EØS-land kan overføre personopplysninger til Uruguay](#) uten at det kreves samtykke fra de registrerte eller egne avtaler.

Personverndirektivet gir Kommisjonen myndighet til å forhandle med tredjeland og å avgjøre om de behandler personopplysninger på en betryggende måte. Norge er bundet av vedtakene, med mindre vi reserverer oss innen vedtaket trer i kraft. Dersom Norge likevel velger ikke å

forholde seg til vedtaket og hindrer overføring av personopplysninger, skal de andre EØS-landene innskrenke eller forby fri utveksling av personopplysninger til Norge.

Spørsmålet om hvor store fullmakter Kommisjonen skal ha, er sentralt i [diskusjonene om EUs nye personvernregelverk](#).

Kommisjonens godkjenning av Uruguay trådte i kraft i EU 21. november 2012. I Norge har Datatilsynet og Justisdepartementet blitt hørt, men hadde ingen merknader i saken. Grunnen til at Uruguay ønsker en godkjenning fra Kommisjonen er at de da [kan tilby outsourcingstjenester \(eller offshoringstjenester\) til EØS-land](#) uten at det kreves ekstra samtykke og avtaler. Tidligere har følgende blitt godkjent: Sveits, Canada, Argentina, Guernsey, Jersey, Isle of Man, Andorra, Færøyene, Israel og Australia.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Liste over flyselskaper med driftsforbud i EU

Utenriksdepartementet har ettersendt en rettsakt til Europautvalget som det haster å få vedtatt i EØS-komiteen. Det dreier seg om en [gjennomføringsforordning](#) som oppdaterer den såkalte «svartelisten» over flyselskaper som har forbud mot å operere i Europa eller som er underlagt bestemte restriksjoner. I UDs omtale står det at Norge er forpliktet til å ta endringene inn i norsk rett og at «Forordning inneholder ingen endringer som gjør det aktuelt å benytte reservasjonsbestemmelsen».

[Kommisjonens avgjørelse](#) bygger på en enstemmig uttalelse fra EUs komite for luftfartssikkerhet, hvor Norge deltar. Det er 20. gang listen oppdateres. De siste endringene er [allerede gjennomført i norsk forskrift](#), og et vedtak i EØS-komiteen er en formalitet.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Andre aktuelle saker:

Andre aktuelle saker på økonomi og finans ([i tillegg til langtidsbudsjettet](#))

Kapitalkrav og avlønning

Kravene til bankenes kapitalbeholdning vil øke. Det som imidlertid har fått mest oppmerksomhet de siste dagene er at [Europaparlamentet og det irske formannskapet 28. februar ble enige](#) om regler som vil begrense bankbonuser til samme nivå som lønnen og det dobbelte av lønnen i enkelte tilfeller. Storbritannia var i mot avtalen og går inn for nasjonalt fleksibilitet på nasjonalt nivå. Reglene skal vedtas med kvalifisert flertall, og Storbritannia kan dermed ikke blokkere vedtaket. [Norske myndigheter har sagt de nye reglene er EØS-relevante](#).

I en folkeavstemning 3. mars sa sveitsiske velgere [ja til å innføre begrensninger i ekstragodene som kan gis private ledere](#).

EUs finansministre møttes 5. mars i Brussel

[EUs finansministre møttes i Brussel 5. mars](#). I tillegg til kapitalkrav (se ovenfor) drøftet ministrene bl.a. situasjonen i Hellas, på Kypros og økonomisk styring. I forkant møttes eurogruppen 4. mars. Mange ventet at [Kypros vil trenge «bailout»](#) innen utgangen av mars. I

en [erklæring fra eurogruppen](#) heter det at gruppen vil møtes igjen snart for å vurdere de pågående diskusjonene mellom Kypros og de internasjonale institusjonene.

Finansministrene møttes etter at [Kommisjonen 22. februar la fram dystre utsikter for den økonomiske veksten i EU](#). Kommisjonen venter en vekst på bare 0,1 prosent i EU i 2013 og en negativ vekst på 0,3 prosent i euro-landene. I 2014 venter Kommisjonen en vekst på 1,6 prosent i hele EU og 1,4 prosent i euro-landene.

Toppmøtet 14. – 15. mars

EUs stats- og regjeringssjefer møtes til [neste toppmøte 14. og 15. mars](#). Det europeiske semester og status for gjennomføring av landspesifikke anbefalinger om strukturreformer står på dagsorden.

Skatt på finanstransaksjoner

[Europakommisjonen la 14. mars fram forslag til en skatt på finanstransaksjoner](#). Elleve EU-land ønsker gjennom forsterket samarbeid å gjennomføre denne skatten. Kommisjonen sa 27. februar at [inntektene fra skatten burde brukes til å bekjempe fattigdom og klimaendringer](#).

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Høyesterettsdom i verftsaken

[Høyesterett gir LO og Staten medhold](#) på alle punkter i verftsaken. Dommen er enstemmig. Utenlandske utstasjonerte arbeidere skal ha samme arbeids- og lønnsvilkår som norske verftsarbeidere.

«Vi er overrasket over at ikke Høyesterett legger mer vekt på rådet fra EFTA-domstolen», sier Svein Oppegård, direktør for arbeidsliv i NHO til [Aftenposten](#). LO-leder Roar Flåthen er på sin side svært godt fornøyd med at Høyesterett «tenker selv» og ikke bare godtar alt som kommer fra EFTA.

[LO-leder Roar Flåthen](#) omtaler avgjørelsen som et stort skritt framover i kampen mot sosial dumping, og roser regjeringen for at den har stått fast på viktige prinsipper i allmenngjøringsordningen. Han peker på at alle viktige bestemmelser i tariffavtalene nå vil bli gjeldende lov i de allmenngjorte områdene.

«For arbeidsgiversiden har det vært svært viktig å få domstolens vurdering av den reelle uenigheten som eksisterer om disse spørsmålene. Nå foreligger dommen fra Høyesterett og vi tar den til etterretning», sier [Stein Lier-Hansen i Norsk Industri og Svein Oppegaard i NHO](#).

Saken gjelder hvilke arbeids- og lønnsvilkår som skal gjelde for utenlandske arbeidere utstasjonert på norske verft. En gruppe verft gikk til sak mot staten ved Tariffnemnda i 2009 fordi de mente den norske forskriften om allmenngjøring av lønns- og arbeidsvilkår i skips- og verftsindustrien er i strid med EØS-retten. Arbeidsgiver- og arbeidstakerpartene gikk inn på hver sin side i saken, og Europautredningen omtaler den som «den mest prominente partskonstellasjonen i noen norsk rettsprosess om EØS-avtalen».

Staten og fagbevegelsen vant i tingretten (januar 2010) og i lagmannsretten (mai 2012). [EFTA-domstolen avga en rådgivende uttalelse](#) til Borgarting lagmannsrett om EØS-rettslige spørsmål knyttet til arbeidstid, utenbystillegg og kompensasjon for utgifter til reise, kost og losji.

Høyesterett påla NHO og verftene å betale motpartens sakskostnader: 1,8 millioner kroner til staten, 1,5 millioner kroner til LO og 655.000 kroner for Fellesforbundet. Høyesterett sier til NTB at kostnader er idømt selv om saken har sine prinsipielle sider, fordi det ikke var tvil om utfallet.

Tilgangen på innleide arbeidstakere fra EU-land har blitt vurdert som en viktig forutsetning for å sikre fortsatt virksomhet i norske verft og som alternativ til utflytting av produksjon til lavkostland. Runar Rugtvedt i Norsk Industri sier til [Klassekampen](#) 23. februar at EUs vikarbyrådirektiv har bidratt til en unødvendig kostnadsøkning på innleid arbeidskraft, og er bekymret for at norsk leverandørindustri har tapt en rekke milliardkontrakter på norsk sokkel. LO mener at å skylde på vikarbyrådirektivet er «skivebom».

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

EUs fjerde jernbanepakke

Det skal åpnes for konkurranse på jernbanen, inkludert nasjonal passasjertrafikk, innen desember 2019. Det foreslår Europakommisjonen i [EUs fjerde jernbanepakke som ble lagt fram 30. januar](#). Pakken har som mål å fullføre det indre marked på jernbaneområdet. Kommisjonen ønsker å redusere togselskapenes administrative omkostninger og gjøre det lettere for nye operatører å komme inn på markedet.

Det foreslås blant annet at:

- Det blir obligatorisk å bruke anbud ved tildeling av kontrakter om offentlige jernbanetjenester.
- Det europeiske jernbanebyrået ERA får utvidede fullmakter og skal gi tillatelser til kjøretøy og sikkerhets sertifikater til jernbaneforetak. I dag er dette lagt til nasjonale myndigheter.
- Det kreves ikke et fullstendig skille mellom togselskaper og infrastrukturforvaltere, noe som skyldes sterk motstand fra blant andre Tyskland og Frankrike. En såkalt «holdingstruktur» kan godtas dersom infrastrukturforvalteren er fullstendig adskilt fra togselskapet både finansielt, juridisk og operasjonelt.
- Det åpnes for at medlemslandene kan beskytte arbeidstakere gjennom å kreve at nye operatører ansetter disse. Dette går ut over de generelle EU-kravene i forbindelse med overdragelse av virksomhet.

[Kommisjonen trekker fram Sveige som et eksempel](#) på at økt konkurranse i jernbanesektoren har ført til økt persontrafikk. Ifølge Europaportalen.se stiller professor Bo-Lennart Nelldal ved Tekniska högskolan i Stockholm spørsmål ved dette: «I Sverige har persontrafiken ökat väldigt mycket, framförallt på grund av att Trafikverket har investerat i nya järnvägar. Utvecklingen är positiv men det är en väldigt liten del som beror på avregleringen».

[I Europautvalget 28. januar sa utenriksminister Espen Barth Eide](#): «Ikke alle land i Europa har et jernbanenett og et kundegrunnlag som passer for konkurranse. Det er derfor viktig at det i det kommende regelverket tas høyde for nasjonale behov. Fra norsk side vil vi arbeide for at det i regelverket gis mulighet for nasjonalt handlingsrom, fleksibilitet og gode overgangsordninger». [Statssekretær Geir Pollestad i Samferdselsdepartementet sier til Aftenposten](#) at: «Vi ønsker ikke anbud på det norske jernbanenettet og vil jobbe fremover for at dette ikke skal bli en del av virkeligheten i Norge». Departementet har startet vurderingen av jernbanepakke IV og [ønsker innspill innen 5. mars](#).

[EU-domstolen avsa 28. februar](#) i år at organiseringen av jernbanen i Tyskland med holdingselskap som integrerer transportselskapet Deutsche Bahn og baneselskapet DB Netz er lovlig. Tilsvarende gjelder også for organiseringen av holdingselskap for jernbane i Østerrike. Dette er åpenbart et nederlag for Europakommisjonen som har ønsket å etablere en fullstendig separasjon av transportør og infrastruktur på jernbanen. Ifølge Domstolen [imøtekommer organiseringen av jernbaneselskapene](#) i Tyskland og Østerrike kravet om en uavhengig infrastrukturforvalter.

«While the two infrastructure managers are both part of a holding, they have separate legal personalities, as well as their own bodies and resources, which are different from their respective holding societies, the court pointed out. The court also noted that additional measures alluded to by the Commission (that there should be no link between management boards, staff and different companies) as indicators of independence do not feature in Community legislation, and member states therefore cannot be required to adopt such measures.»

Domstolen fant derimot at organiseringen av jernbanen i Spania og Ungarn ikke var i tråd med EU-lovverket.

Transportkommissær Siim Kallas mener dommen ikke strider mot kommisjonens forslag til Jernbanepakke IV og at «the Commission remains convinced that a more effective separation between an infrastructure manager and other rail operations is essential to ensure non-discriminatory access for all operators to the rail tracks, and thus to stimulate growth in the rail sector. This approach will not change.»

Organisasjonen for europeisk jernbane – *Community of European Railway and Infrastructure Companies CER* – er mot ytterligere separasjon av infrastrukturforvaltning og transportselskaper og mener dommen viser at dagens lovverk gir tilstrekkelig skille.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Siste resultattavle for det indre marked

Norges etterslep er nesten halvert i løpet av de seks siste månedene. EFTAs overvåkingsorgan ESA publisert 19. februar [den halvårslige resultattavlen, Internal Market Scoreboard](#). Antall direktiver som ikke er innført innen fristen har gått ned fra 1,3 til 0,7 prosent. Gjennomsnittet for de tre EØS EFTA-landene er 1 prosent, mens det for [EU-landene er 0,6 prosent](#) (det beste resultatet noen gang).

Sammenligner man de 30 EØS-landene, ville Norge ha endt på 20. plass, sammen med Finland, men med et svakere resultat enn Sverige (0,1 prosent) og Danmark (0,4 prosent). Island har 1,8 prosent utestående direktiver, det samme som for et halvt år siden.

Resultattavlen viser at antall traktatbruddsaker har økt betydelig, fra 109 til 198 det siste halve året, noe som til en stor grad skyldes en øking av saker mot Island for manglende gjennomføring av forordninger.

Når et land ikke gjennomfører et direktiv i tide skjer det en fragmentering av det indre marked. Transportsektoren er den mest fragmenterte sektoren og ESA peker på at det er behov for en økt innsats. For Norges del blir ti direktiver trukket fram, blant dem

eurovignettdirektivet, direktivet om flyplassavgifter og fornybardirektivet.

Nedenfor er den såkalte Internal Market Enforcement Index, som sammenstiller flere av resultatene. (Grønn= under gjennomsnittet, Gult= gjennomsnittlig, Rosa=over gjennomsnittet).

	ICE	LIE	NOR	EEA EFTA average	EU average
Transposition deficit	1.8%	0.4%	0.7%	1.0%	0.6%
Progress over the last 6 months (change in the number of outstanding directives)	+1	-1	-8	-3	-4
Number of directives two years or more overdue	3	0	0	1	0
Transposition delay on overdue directives (in months)	13	7.6	7.5	9.4	9.8
Compliance deficit	0.6%	0.2%	0.1%	0.3%	0.6%
Number of pending infringement cases	24	9	21	18	31
Average speed of infringement resolution - pending cases (in months)	12	10	15	12.2	26.1
Duration since Court's judgements - closed cases (in months)	NA	11	44	28	17.4

[Arbeidsdokumentet fra EUs utenriktjeneste og Europakommisjonen](#) om vurdering av EØS-avtalen omtaler resultattavlen fra ESA og mener at den ikke er basert på samme informasjon som Kommisjonens resultattavle, og at tallene derfor ikke bør sammenlignes. Bakgrunnen er at det ikke er de samme direktivene som sammenlignes (ca 75 prosent av direktivene er felles). For eksempel er det direktiver som har trådt i kraft i EU, men som ikke har blitt tatt inn i EØS-avtalen. Resultattavlene inneholder derfor ikke fellestabeller for de 30 EØS-landene.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Reform av EUs fiskeripolitikk og ny fiskeriavtale EU-Norge

Reform av den felles fiskeripolitikken

«Sjølvs om fiskeripolitikken til EU snur frå utkast-påbod til utkast-forbod, er det framleis ein lang veg å gå.» Det sa leiar i Greenpeace Noreg, Truls Gulowsen, til avisa Fiskaren etter at [fiskeriministrane i EU 27. februar vart samde om eit kompromiss knytt til reform av EUs fiskeripolitikk](#). Etter press frå sørlege medlemsland, går ministrane inn for seinare innføring av utkastforbodet og fleire unntak enn det Kommisjonen og Europaparlamentet har gått inn for. Den svenske fiskeriministeren stemde mot kompromisset i Rådet.

Kommisjonen la fram dei ulike framlegga til [fiskerireform](#) i 2011. Framlegga har sidan vore til behandling i Rådet og Europaparlamentet. Da Europakommisjonen la fram pakka, viste fiskerikommissær Damanaki til at ein i dag har eit vesentleg overfiske både i Atlanteren og Middelhavet, men at meir berekraftige kvoter vil føre til auka fangst og sysselsetting frå 2020 og framover.

Det har vore stor usemje om framlegget både i Rådet og Parlamentet. Parlamentet vedtok i februar med stort fleirtal si innstilling til forordninga om den felles fiskeripolitikken i EU. I ei [pressemelding](#) skreiv Europaparlamentet at vedtaket viser at Parlamentet nyttar den makta det har fått som medlovgjevar etter Lisboa-traktaten, til å stanse overfiske. Parlamentet gjekk i si avstemming inn for ei gradvis innfasing av eit utkastforbod frå 2014. Det gjekk også inn for at kvoter frå 2015 må vere basert på eit berekraftig uttak. Det skal også vere langsiktige forvaltningsplanar for fiskestammene.

Etter at både Rådet og Parlamentet nå har klare posisjonar, er det venta at forhandlingar om ein felles posisjon vil starte. Det irske formannskapet håper å ferdigforhandle ein samla avtale med Parlamentet i løpet av fyrste halvår.

Tilhøvet mellom Rådet og Parlamentet har lengje vore dårleg på fiskeriområdet pga usemje [om kva rolle Parlamentet skal ha i samband med vedtak av nye forvaltningsplanar](#). Det irske formannskapet håper å få til ei løysing også på dette temaet i løpet av våren.

Frå norsk side har reforma av fiskeripolitikken vorte følgd nøye og frå regjeringa si side ser ein positivt på avstemminga i Europaparlamentet. «Jeg er veldig glad for at Europaparlamentet har valgt å si nei til fortsatt utkast av fisk» [seier fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen i ei pressemelding 8. februar 2013](#).

Avtale mellom Noreg og EU om fiskekvoter 2013

Utkast var også del av forhandlingane mellom Noreg og EU om fiskekvoter og utveksling av gjensidige fiskemoglegheiter i Nordsjøen og Skagerrak i 2013. Partane vart samde om ein ny avtale tidlegare i år. Forhandlingane om kvoter for nordsjøtorsk var det som tok lengst tid. Europakommisjonen hadde i utgangspunktet foreslått 20 prosent reduksjon, medan forhandlingane endte med same kvote som i 2012. [Fiskerikomiteen i Europaparlamentet støttar avtalen](#) som er venta å bli vedteke i plenum i april. Rådet må deretter formelt godkjenne avtalen.

Utkast er sentral i den delen av avtalen som gjeld torskekvoten. EU meiner at ein reduksjon av torskekvoten vil ha ført til auka utkast, i staden for en reduksjon i den totale fangsten. Noreg peiker på at utkast er hovudgrunnen til det dårlege resultatet for forvaltningsplanen for torsk. I lys av EUs innsats for å få på plass et utkastforbod i samband med reformen av EUs fiskeripolitikk, godtek Noreg likevel at at ein fortsett som i 2012. (Sjå [punkt 5.4 i avtalen og punkt 12](#) om utkastproblematikken generelt).

[Den britiske fiskeriministeren, Richard Benyon, seier at avtalen er svært positiv](#), og trekkjer spesielt fram torskekvoten: «I've made it very clear on a number of occasions that the Cod Recovery Plan has failed to deliver. Now we have a chance to turn this around. This year our fishermen won't have to discard as many fish».

[Pressemeldinga fra Fiskeri- og kystdepartementet](#) omtaler utkast og trekkjer fram semja om å sette ned ei arbeidsgruppe som skal samle og systematisere utviklinga av meir selektive fiskeredskaper (sjå [vedlegg VIII til avtalen](#)).

Den norske avtalen med EU omfattar også kvotebytte. Byttebalansen er ei utfordring, spesielt for den rekordhøye torskekvoten i Barentshavet. Det var vanskeleg å finne tilstrekkelige og reelle kvoter i EU-

farvatn som er av interesse for norske fiskarar. «Vi har likevel klart å finne ein akseptabel balanse», [seier fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen](#).

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Enighet om nytt direktiv om sikkerhet for olje- og gassvirksomhet offshore

Den 21. februar kom Europaparlamentet og Det Europeiske Råd til en politisk enighet om reguleringen av olje- og gassvirksomheten offshore. Kommisjonen forventer at den nye reguleringen blir formelt vedtatt i løpet av de kommende månedene. Det vil være behov for en grundig juridisk gjennomgang for å sikre at innhold er i tråd med hensikt. Den nye reguleringen vil bli vedtatt som et direktiv og ikke som en forordning slik Kommisjonen ønsket. Det betyr at reguleringen ikke må inntas ordrett i de nasjonale lovverkene, men at innhold kan tillempes nasjonale forhold. Forutsetningen er at hensiktene, målene og tiltakene som omfattes av det nye lovverket innfris på tilfredsstillende måte. Ifølge kommisær Oettinger er [de viktigste elementene i direktivet](#):

- Lisens – alle operatører innenfor olje- og gassvirksomhet offshore skal ha lisens og ha bevist teknisk og økonomisk kapasitet til å drive sikkert.
- Uavhengig nasjonal myndighet skal ha ansvar for sikkerheten, miljøvern og beredskap.
- Obligatorisk beredskapsplanlegging – operatørene må utarbeide risikorapport, tiltaks- og beredskapsplan før drift kan godkjennes av nasjonal myndighet.
- Uavhengig godkjenning – tekniske løsninger skal godkjennes av uavhengig organ før drift kan startes.
- Åpenhet – sammenlignbare informasjon om standarden til næringen og aktivitetene til nasjonale myndigheter skal gjøres tilgjengelig for innbyggerne. Varslere skal sikres anonymitet.
- Krisehandling – operatørene skal utarbeide beredskapsplan og ha nødvendige ressurser tilgjengelig for handling. Planene skal inngå i de nasjonale beredskapsplanene og de skal testes periodisk.
- Ansvar – operatørene vil ha fullstendig ansvar for miljøskade på marine arter og naturlige habitater. Ansvar skal dekke alle EU havområder inkludert økonomisk sone – 200 nautiske mil (ca 360 km) og kontinentalsokkelen medlemsstatene har myndighet over.
- EU Offshore Authorities Group – inspektørene fra medlemsstatene skal samarbeid for å sikre mest mulig effektiv deling av best praksis og bidra til å utvikle og forbedre sikkerhetsstandardene.
- Internasjonalt – Kommisjonen vil samarbeid med sine internasjonale partnere for å sikre global innføring av de høyeste sikkerhetsstandardene. Operatører innenfor EU, forventes å kunne demonstrere at de har samme sikkerhetsstandard i andre deler av verden.

Den norske regjeringen mener direktivet ikke er EØS-relevant. Europautredningen (NOU 2012:2) la også til grunn at EU/EØS-retten i utgangspunktet ikke berører den nasjonale forvaltningen av olje- og gassressurser, herunder tildeling av konsesjoner, offentlig eierskap, skattelegging, utvinningstempo m.m. Men utvalget understreket at nasjonal lovgivning og politikk ikke må stride mot EØS-avtalens generelle krav til ikke-diskriminering, de fire friheter, statsstøttereglene m.m. Utvalget viste også til at EU direktiver som direkte regulerer petroleumssektoren er tatt inn i EØS-avtalen. De viktigste er først og fremst konsesjonsdirektivet og gassmarkedsdirektivet.

I redegjørelsen om EU- og EØS-saker 8. mai 2012 sa utenriksministeren at «Regulering av områder utenfor EØS-avtalens geografiske virkeområde vil etter vår vurdering ikke være EØS-relevant». Norske myndigheter har også tidligere vist til dette, men ikke fått medhold av EFTAs overvåkingsorgan ESA. Norge har i disse sakene valgt å bøye av for ESA. Dette kommer fram i rapporten *EU/EØS-rett i norske domstoler* av Halvard Haukeland Fredriksen (ekstern delutredning til Europautredningen).»

Det er foreløpig uklart hvordan Kommisjonen vil forholde seg til den norske holdningen. Regjeringen, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene er enige om at det norske regelverket er bedre enn det EU nå har vedtatt. Ifølge Siri Meling (H) [mener heller ikke Høyre at direktivet er EØS-relevant](#), og hun kan heller ikke se hvorfor EU vil åpne en debatt om dette. Ketil Solvik-Olsen (FrP) mener at «det ikke er en god ide at land uten oljeerfaring skal diktere reglene i Norge, som har 40 års erfaring med dette.» Ifølge Solvik-Olsen er FrP likevel mer positive nå etter at regelverket skal være et direktiv og ikke en forordning. Han er også åpen på at det kan være nye perspektiver det kan være verdt å ta med seg også på norsk sokkel. Bellona mener at direktivet er EØS-relevant og at det vil bidra til en styrking av sikkerheten også på norsk sokkel.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

